

Analýza: 18. Jak se ruští křesťané dívají na „zvláštní vojenskou operaci“ na Ukrajině

„Mnozí z těch, kteří i nahlas říkají ‚Žádná válka není‘, podporují integraci Ukrajiny pod ruským světovým vlivem. Ruský křesťanský světový názor musí být očištěn od náboženského imperialismu.“

Analýza

Jak se ruští křesťané dívají na „zvláštní vojenskou operaci“

Analýza

Jak se ruští křesťané dívají na „zvláštní

vojenskou operaci“ na Ukrajině

V rozkolu mezi „pro-Putina“ a „pro-modlitby“ se jich proti invazi veřejně vyslovila pouze menšina. Vedoucí ukrajinského semináře vyzývají k pokání.

Ruská kázání – v rozsahu, který je právně možný – odrážejí národní náladu.

“Cti cara!” [kázal](#) Alexej Novikov ze sboru *Země svobody* letniční církve v Moskvě dva dny po ruské invazi na Ukrajinu 24. února, citoval z 1. Petra 2:17. I když to nebylo pro-válečné, bylo to určitě pro-ruské. Jakmile zákonně zvolený prezident nasadí vojáky, řekl, že je povinností křesťana je podporovat.

O měsíc později se Michail Beljajev z baptistického sboru *Zdroj živé vody* ve Voroněži v Rusku [zeptal](#) : „Proč církve mlčí?

Mnoho ukrajinských evangelikálů se zlobí na své přeshraniční kolegy, že se nedokázali vyjádřit proti válce. Citují také apoštola Petra a upřednostňují dřívější příkaz stejného verše: „Miluj rodinu věřících“.

Ale Beljajevovo kázání nebylo proukrajinské. Jeho baptistický sbor 380 km jižně od Moskvy poskytuje jinou odpověď.

Církve podle něj nemlčí. Kážou evangelium a modlí se za mír.

“Rusové berou ukrajinskou stížnost vážně,” řekl Andrey Širin, docent bohosloví v *John Leland Center for Theological Studies*, baptistickém semináři ve Virginii. “Ale staví Boha před národ – a myslí si, že mnoho Ukrajinců klade příliš velký důraz na svou národnost.”

Širin odešel z Ruska před 30 lety a řekl, že tehdy stejně jako dnes je většina věřících vůči politice obezřetná. A zatímco někteří kazatelé válku kritizovali, proukrajinské kázání by se hledalo jen těžko.

Průzkumy během války ukazovaly silnou podporu tomu, co Rusko podle zákona nazvalo „zvláštní vojenskou operací“. Mezi [65 procenty](#) a [89 procenty](#) signalizovalo souhlas; 71 procent [uvedlo](#) , že cítí „hrdost“ a „radost“.

Někteří analytici se [domnívají, že](#) ve hře je propaganda: tři ze čtyř Rusů se při zpravodajství spoléhají na televizi a dva ze tří na státní vysílání. Pouze 5 procent má přístup k VPN pro externí informace.

Jiní [navrhli](#) falšování: „experimentální dotazník“, ve kterém Rusové nemuseli přímo odpovídat na válečnou otázku, vedl ke schválení války 53 procent dotázaných.

Konkrétní průzkumy pro evangelikály neexistují.

Širin, který si všímá obtížnosti přesnosti, odhaduje, že proruské citění, zaznamenává pouze 20 procent podpory. Ale proukrajinský sentiment a jasná protiválečná pozice by dopadly hůř, registrovaly by podporu jen 10 procent.

„Mlčící většina“ z jeho odhadovaných 70 procent – jako Beljajev – by byla charakterizována jako „pro-modlitební“, což v jejich ruském kontextu znamená zdržet se soudu.

“Být evangelikál znamená obrovský rozdíl v přístupu,” řekl Širin. “Vytváří to neutrálnější postoj.”

To ale ukrajinské evangelikály neuspokojuje.

„Důrazně odsuzujeme mlčení, odpoutanost a otevřenou podporu války s Ukrajinou ze strany ruských křesťanů,“ napsala skupina sedmi vedoucích ukrajinského semináře v dubnovém [otevřeném dopise](#) s téměř 300 podpisy. “Utrpení bratří a sester v Kristu vyžaduje veřejnou identifikaci s nimi.”

Mezi hlavními údajnými pachateli je Sergej Rjachovskij, šéf největší ruské letniční unie, který 29. března vystoupil na shromáždění parlamentní konference k odmítnutí nacismu, který prezident Vladimir Putin označil za ideologii ukrajinského vedení.

“Jsme spolu a jsme silnější,” [řekl](#) o ekumenické účasti. “Dnes máme jasnou křesťanskou misi pro naše národy v Rusku a na Ukrajině.”

Novikovův sbor patří k denominaci Rjachovského.

Ale ukrajinská stížnost předchází současnou invazi. V roce 2014 Rusko anektovalo Krym a začalo podporovat separatistická hnutí ve východní ukrajinské oblasti Donbas. Od té doby se baptističtí vůdci [objevili](#) s Putinem na ruském národním Dni jednoty a [pozdravili](#) ruského prezidenta k narozeninám.

Jiní se vyjádřili jasně – a brzy.

Když Putin v roce 2013 oznámil rozvod, Victor Šlenkin, baptistický kazatel v Petrohradu, vyzval své spoluvěřící:

“Někteří protestantští vůdci přirovnávali Putina k moudrému Šalamounovi,” [řekl](#) . “Ale zapomněli, jak Šalamoun skončil?”

A od začátku války jiní vzývali ďábla.

„Zatím Satan vyhrál dvakrát,“ [řekl](#) 27. února Jevgenij Bachmutskij, bývalý viceprezident Baptistické unie, “Pomohl rozpoutat válku na území Ukrajiny za účasti ruských vojsk a rozséval nesváry a nepřátelství dokonce i mezi křesťany.”

Alexej Markevič souhlasil.

“Musíme činit pokání za zlo, které naše země způsobuje ostatním,” [řekl](#) 18. března moskevský baptistický kazatel. “Co je nám bližší: naše věrnost bratrství v Kristu, nebo naše podřízení se bezbožným autoritám?”

A Jurij Sipko poté, co viděl [obrázky spálených Biblí v ústředí Misie Eurasie](#) v Irpinu na Ukrajině, vybral pro své krajany tato slova:

„Ruští křesťané takovou aktivitu schvalují,“ [řekl](#) bývalý prezident Baptistické unie. „[Ale] viděl jsem Krista plakat při sledování tohoto barbarství. Taký pláču.”

“Nejde o žádné ojediělé hlasy,” řekl Ponomarev, ruský pravoslavný vůdce sloužící v síti evangelikálních agentur *Faith2Share*, který požádal, aby z bezpečnostních důvodů nebylo používáno jeho celé jméno.

Ale oni a stovky dalších jim podobných, kteří v březnu podepsali [otevřený dopis](#) vedený evangelikálními kazateli, kteří se postavili proti válce, jsou „odvážní“.

Překvapen národními průzkumy veřejného mínění věří, že většina ruských evangelikálů souhlasí s

protestním dopisem – jehož vydání nazval „zázrakem“. Represivní zákon poslankyně Jarové z roku 2016, který se často zaměřuje na evangelikály, přinesl ještě větší opatrnost komunitě, která je zvyklá nevypovídat.

Jako pacifisté mají tendenci vyhýbat se politice, ale jsou proti válce.

Jako Rusové jsou však někteří taženi přílivem. Západní sankce zocelily postoje, zatímco mnoho rodin – a sborů – je rozděleno.

„Ukrajínští evangelikálové ale nepomáhají vlastní věci,” řekl. „Odsouzení války bylo požadováno příliš mnohokrát.”

„Je tu téměř pocit únavy,” řekl Ponomarev o přeshraničních vztazích. „Po osmi letech, kdy jim bylo řečeno, že jsou ‘agenti Kremlu’, nezbyvá v zásobě mnoho trpělivosti.”

Příkladem může být Andrej Dirienko, letniční biskup z Jaroslavl, 320 km severovýchodně od Moskvy.

Uražen, že je Rusko nazýváno „říší zla“, si přál porozumění.

„Někdy si [vůdci] musí vybrat to nejmenší z několika zel,” řekl 27. února a vyzval k modlitbě, aby Bůh dal moudrost ruským politikům. „Bůh má odpověď, že mír přijde.”

Ale Ukrajince napomenul: *Nesnažte se hledat nepřátele v lidech.*

Otevřený dopis ukrajinských vedoucích semináře z tohoto měsíce nazvaný „Hlasy z ruin“ však taková obecná prohlášení nijak neutěšují. Obviňují ruské církevní vůdce, že soucitnou jednotu s „ukřižovaným“ Kristovým tělem vyměňují za blízkost politické elitě.

Dirienko je zplnomocněným zástupcem Rjachovského, který v současnosti působí jako jeden ze dvou evangelikálních členů v rotující náboženské radě ruského prezidenta.

„Mnozí z těch, kteří i nahlas říkají ‚Žádná válka není‘, podporují integraci Ukrajiny pod ruským světovým vlivem,” řekl Taras Djatlik, regionální ředitel *Zámořské rady pro východní Evropu a střední Asii*, který dopis podepsal. „Ruský křesťanský světový názor musí být očištěn od náboženského imperialismu.”

Více než 280 ruských pravoslavných kněží a jáhnů, kteří podepsali svůj vlastní otevřený dopis, s tím [souhlasí](#).

Avšak nepřeceňujme jejich vliv.

„Jejich prohlášení bylo ostudou, mediální snahou kritizovat autoritu,” řekl Alexander Webster, americký arcikněz a penzionovaný děkan semináře Ruské pravoslavné církve mimo Rusko. „Jejich počet bledne před více než 40 000 biskupy a dalšími významnými duchovními, kteří nejsou zapojeni do tohoto malého protestního hnutí.”

Existuje místo pro nesouhlas, řekl Webster, kterého urazil hlavně náznak věčného zatracení patriarchy Kirilla v dopise. Během studené války kritizoval duchovní, kteří spolupracovali s KGB. A tato válka, řekl, je odsouzena jako „morálně neospravedlnitelná”.

Ale těch několik ruských pravoslavných osobností, které se rozešly se svým vedením – někteří z nich kdysi prominentní – „větrají před světem naše špinavé prádlo”.

Webster místo toho vítá metropolitu Onufrije, primase Ukrajinské pravoslavné církve (UOC) přidružené k Moskvě, který první den války [vyjádřil](#) podporu vojákům bránícím svou zemi a vyzval Putina, aby bratrovraždu zastavil.

“Je to novodobý prorok, který se postavil moci,” řekl Webster. “Dělá to klidně a s určitým rizikem.”

Čemu Onufrij čelí také od své vlastní vlády – poté, co kritizoval bývalého ukrajinského prezidenta Petra Porošenka a „levicově orientovanou politiku“ současného prezidenta Volodymyra Zelenského.

Návrh zákona, který je v současnosti předložen ukrajinskému parlamentu, fakticky [požaduje](#) zákaz UOC a znárodnění jejího majetku, což Rjachovskij mimo jiné [odsoudil](#) jako zločin proti náboženské svobodě.

Webster by podpořil omezenou vojenskou intervenci na podporu „pronásledovaných etnických Rusů“ na Donbasu.

Nikdo nemá čisté ruce, řekl, když vystopoval vměšování Západu na Ukrajině zpět k protestům na Majdanu v roce 2014, které vyhnaly proruského prezidenta z úřadu, a kampani za autokefalii v roce 2018, která vyvrcholila uznáním [nezávislosti](#) pravoslavné církve se sídlem v Kyjevě ekumenickým patriarchátem v Konstantinopoli.

V září 2021, pokračuje Webster, NATO a Ukrajina uspořádaly společné obranné cvičení. Letos v lednu NATO odmítlo ruský požadavek odepřít členství Ukrajině.

A týden před válkou Zelenskyj [zpochybnil](#) diplomatický rámec, v němž Ukrajina vyměnila své jaderné zbraně za bezpečnostní záruky, což vedlo Moskvu k [obvinění](#) Kyjeva z plánů na vývoj atomové bomby.

Národní bezpečnost vzhledem k hrozbě rozšíření NATO [uvádí](#) jako primární důvod války 7 z 10 Rusů, zatímco polovina vidí cíl chránit ruský mluvící Ukrajince na Donbasu. Pouze 2 z 5 věří, že primárním cílem je změnit ukrajinské vedení a pouze 1 z 10 věří v úplné podrobení národa.

Webster byl požádán, aby odhadl různé postoje mezi ruskými pravoslavnými, zpochybnil průzkumy v Rusku obecně a kritizoval jeho použití západními médii k válečnému štvání.

“Celý přístup je chybný,” řekl s tím, že není možné získat spolehlivé informace. „Nevěříme ve vládnutí církve podle všeobecného mínění. Věříme, že Duch svatý a svatá tradice vedou a inspirují církevní vůdce a věrné věřící.“

Roman Lunkin, vedoucí *Centra náboženských studií při Institutu Evropy Ruské akademie věd*, však udělal maximum. Přibližně polovina ruského lidu podporuje vojenskou operaci, řekl, zatímco asi 10 procent podporuje Ukrajinu. Širininu „mlčící většinu“ odhaduje na pouhých 40 procent.

Stejně je to i mezi řadovými evangelikálními věřícími.

“Je přirozené bránit svůj národ,” řekl. “Protestantské církve se staly národními společenstvími, což odráží náladu obecné populace.”

Minulý měsíc Lunkin, pravoslavný věřící, [zveřejnil](#) tabulku, která nastínila postoje vyjádřené významnými ruskými náboženskými osobnostmi, od přímé podpory po odsouzení. Pokud něco, řekl, mezi duchovními je větší rozmanitost.

Sociolog Lunkin vedl následné rozhovory mezi evangelikálními kazateli, z nichž mnozí byli vyškoleni

Ukrajinci. Podpora ruské politiky podle něj klesne na 30 procent, což se rovná pozici „pro-modlitby“. Podporu Ukrajině vyjadřuje na 40 procent, z nichž polovina by to řekla veřejně.

Ale většině podle něj chybí politické zkušenosti a proto mlčí jako rukojmí veřejného mínění.

To není nepodobné pravoslavnému duchovenstvu.

“Většina stojí za mír a nemusí být se speciální operací spokojená,” řekl Lunkin, i když znají důvody, které za tím stojí. “Ale proč by rozdělovali své farnosti?”

Nejsou to jen evangelikálové, kteří zůstávají stranou ruské politiky.

Zdroje uvedly, že ačkoli vláda nadále [potlačuje](#) opozici, Rusko již není Sovětským svazem. Vyjádření stanoviska, pokud nevyžadují protestní akce, nemusí nutně vést k pokutě nebo vězení.

Tak mluvte, řekl ukrajinský otevřený dopis.

“Usilujte o moc Ducha svatého,” naléhali vedoucí semináře, “k provedení praktických kroků, které by ovlivnily veřejné mínění v Rusku – o válce proti Ukrajině a nejvyšším vedení země.”

Ze Spojených států je to jednodušší.

I když si Širin nikdy nedokázal představit, že by se mohlo stát něco „tak hrozného“, může také svobodně volat po ukončení „bratrovražedného konfliktu“.

„Postoj většiny ruských protestantů byl utvářen desetiletími, kdy byli pronásledovanou menšinou,” řekl. “Zůstat mimo politiku byla jejich strategie přežití.”

JAYSON CASPER | 22. dubna 2022

[CT](#)

-tep-

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté – Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté – Síť víry](#)